

مرض ساچمه خورده گی برگ زردآلو (مرض قارچی)

نام محلی: ساچمه خورده گی برگ زردآلو

نام علمی: *Wilsonomyces carpophilus*

۱. توضیح

ساچمه خورده گی برگ در میوه جات خسته سنگی در پغمان، بگرام، قوریه مادری سیدخیل و همچنان به صورت تشدید در مراکز انکشاف باغداری کندز و مزار شریف دیده شده اند. قارچ ساچمه خورده گی زردآلو و شفتالو همچنان باعث خمیده گی درخت شفتالو میشود. نشانه ساچمه خورده گی در برگ دیده شده و سبب آن دو عامل ذیل میباشد:

(۱) قارچ مصاب کننده زردآلو و بعضاً شفتالو یا بادام.

(۲) باکتریای که بالای گیلاس و آلو حمله ور میشود.

این برگ نشان دهنده قارچ است: در افغانستان، این عامل در زردآلو بسیار معمول است. لکه ها در قسمت بالای میوه ظاهر شده و باعث عدم فروش آن میشود. لکه ها بالای میوه خشک هم قرار میگیرد و باعث عدم جلب مشتری میشود. در جریان ماه های مرطوب زمستان، سپور های شاخچه های کهنه باعث خساره مند شدن و از بین بردن پندک های در حال استراحت میشود. این پروسه به ۲۴ ساعت رطوبت دوامدار ضرورت دارد.

در هوای مرطوب آزاد شدن سپور های بیشتر در اطراف شگوفه و میوه باعث مصابیت میوه و برگ میشود.

۲. عامل مرض

ساچمه خورده گی از اثر پتوجن قارچی (*Wilsonomyces carpophilus*) ، *(Coryneum blight)* به وجود میآید.

عمدتاً بالای زردآلو ولی بالای تمامی میوه جات خسته سنگی ظاهر میشود.

شکل-۱: درخت مصاب به ساچمه خورده گی

۳. علایم

برگ های مصاب به دارای لکه های نصولاری با حاشیه های سرخ دیده میشود (تقریباً به اندازه ۱ ملیمتر)، این لکه ها وسعت پیدا کرده باعث ایجاد زخم بزرگ دایروی میشود (به اندازه ۳ ملیمتر).

این لکه ها خشک شده و از برگ پایین میافتد و برگ به شکل ساچمه خورده گی به نظر میرسد. اطراف نصولاری نوده های مصاب به شکل روشن با مرکز سیاه به مشاهده میرسد، این لکه ها ناپدید نمیشوند ولی باعث افراز شیر به بسیار زیاد میشود.

علاوئاً نموی نوده های مصاب توقف یافته و زخمها به خوره ها مبدل میشود. در موارد شدید در درختان شاید عملیه برگریزی قبل از وقت نیز واقع شود.

در مرحله اول لکه ها به شکل دایروی، بنفشی تیره به مشاهده میرسد. به اندازه که مرض انکشاف میکند علایم با در نظر داشت نوع میوه تغیر میکنند. و بالای زردآلو لکه ها نصولاری، برجسته و سخت دیده شده و بالای میوه خالهای زیاد پدیدار میشود.

بالای شفتالو و شلیل این خالها به فرورفتگی عمیق انکشاف میکند.

شکل-۲: ساچمه خورده گی برگ و تشکیل خوره ها بالای میوه

۴. تنظیم تلفیقی مرض ساچمه خورده گی

طریقه بسیار موثر تنظیم تلفیقی شامل وقایه، بهداشت و در صورت تشدید استعمل مواد کیمیاوی میباشد. طریقه کلیدی کنترل مرض ساچمه خورده گی جلوگیری از تماس مستقیم آب با برگ و یا میوه میوه مصاب دارای لکه های صمغی بوده و در موارد تشدید بالای پوست آن خوره به وجود میآید.

شکل-۳: برگها و میوه زردآلو مصاب با ساچمه خورده گی

قارچ ساچمه خورده گی در پندک های مصاب زنده میماند و قادر است که برگها، ساقه ها و میوه را در سردی، موسم بارانی بهار و خزان مصاب بسازد. برای مصاب کردن نبات سالم اوقات بارانی نیاز است.

قارچ قادر است که در پندک نوده های مصاب برای چندین سال مقاومت کند. هرگاه شرایط مساعد شد به نموی خود حتی در زمستان نیز ادامه داده میتواند. در وقت بهار کونیدیا (سپور غیر زوجی) توسط باران به گلهای و برگهای جوان منتشر شده باعث مصاب شدن آنها میشود. در وقت مساعد نبودن موقع (شرایط خشک) کونیدیا برای چندین ماه زنده بوده میتواند. باران برای منتشر شدن و رطوبت برای جوانه زدن ضروری میباشد. قارچ در بالاتر از ۲ درجه سانتی گراد نمو کرده میتواند. مرض ساچمه خورده گی در موسم زمستان میتواند پندکها را از بین ببرد و در بهار باعث ظاهر شدن لکه ها بالای میوه و برگ میشود. هرگاه مرض شدید شود در بهار برگریزی بوجود میآید. زخم های میوه نصولاری خیره با حاشیه های تیره بنفشی میباشد و عمدتاً به شکل خوشه ای (دسته دسته) در قسمت بالای میوه قرار میگیرند. لکه های میوه میتوانند شدت پیدا کنند و چنانی که میوه پخته شود، لکه ها به قسم خوره میشوند و شاید پوستک پوستک شود و ساحات درشت را در جای خود باقی بماند. لکه های برگ ظاهر میشود.

موسسه ملی انکشاف باغداری افغانستان حمایت از انکشاف سکتور خصوصی باغداری مرض ساچمه خورده گی برگ زرد آلو

آدرس: اندو، تعمیر کویراتیف های زراعتی، بادام باغ،
کابل، افغانستان

ایمیل: info@afghanistanhorticulture.org

وب: www.afghanistanhorticulture.org

نمبر تلفون: 93 (0) 202 232 022

این پروگرام توسط اتحادیه اروپا و آژانس انکشافی فرانسه تمویل میگردد.

شکل-۴: میوه زردآلو، مصاب با ساچمه خورده گی

۷. کنترل

- به طور طبیعی بهداشت خوب طبقه درست جلوگیری از مرض ساچمه خورده گی است.
- تمامی پندک ها، شگوفه ها، میوه ها و نوده های مصاب باید دور ساخته شده و یا از بین برده شوند.
- شاخه بری و دور کردن چوب های مصاب ضروری میباشد.
- برگ های مصاب در زیر درختان هر چه زودتر دور ساخته شوند.
- در اواخر خزان یکی از قارچ کش های مس دار معروغن زمستانی در دوره استراحت استعمال شود.
- در جاهاییکه باغ تازه خچه مرض داشته باشد، در هنگام ریزش برگ و یا از ۲۴ عقرب الی ۱۰ ماه قوس قبل از باران ها باید دوپاشی صورت بگیرد تا از مصاب شدن نوده ها جلوگیری شود. این دوپاشی از پیچیدن برگها نیز جلوگیری میکند.
- مخلوط بوردیگس نیز در تداوی این مرض بسیار مفید است. تداوی دو مرتبه یعنی قبل از باز شدن شگوفه و بار دیگر وقتی که برگها به اندازه یک انچ دراز شده باشد و متباقی هر دو هفته بعد یکی از قارچ کش ها استعمال گردد. در صورت باران های شدید یکی از قارچ های سیستمیک استعمال گردد.
- سرخی نیات، که در اوایل خزان به وقوع میببند، به قسمت فوقانی برگها رنگ زرد نقطه دار را میدهد و قسمت پایینی آن به شکل سرخی نقطه دار به نظر میآید، در بعضی موارد شدید هر دو شفتالو و آلو قبل از پخته شدن چوب، برگ ها را از بین میبرد. هر گاه این مرض دیده شود مستقیماً باید دوپاشی صورت گیرد مخصوصاً در زیر برگها در وقت مشاهده اولی علایم و هر دو هفته بعد این دوپاشی فقط برای سرخی نه بلکه برای از بین بردن قارچ های که در دوپاشی اولی زنده مانده اند و حالا برای فصل بعدی شروع به تخمگذاری کرده اند ضروری میباشد.
- برای حفاظت میوه، دوپاشی در پندک سرخ، کاملاً شگوفه شدن و ریختن گلبرگ، درین مراحل استعمال مس درست نبوده و دواهای زیر توصیه میشود: تیرام (TMTD)، زیرام، (قارچکش) ۲-۳ گرم/لیتر آب

بهداشت خوب از طریق دور کردن و از بین بردن مواد مصاب میتواند میزان مصابیت را در میوه جات کاهش دهد. قبل از اینکه مرض زیاد شدید شود کنترل تریبوی خوب و بهداشت مناسب برای تنظیم مرض ساچمه خورده گی کافی است. هیچ نوع نیاتات مقاوم با مرض وجود ندارد. هرگاه مرض حالت تشدید را گرفت بهداشت خوب همراه با برنامه وقایبی قارچکشها عملی گردد. استعمال قارچکش ها در اواخر خزان هنگامیکه ۵۰-۱۰٪ برگ های درختان ریخته باشد، صورت بگیرد. استعمال قارچکش های اضافی شاید در جریان بهار و قتیکه پندک ها باز شوند و شرایط مرطوب باشد و یا با در نظر داشت مصابیت شدید سال گذشته استعمال شوند. قارچکش های دارنده مس (مخلوط بوردیگس و دیگر) فقط باید در خزان استعمال شوند چون در بهار باعث خساره مند شدن برگها میشود. در خزان پندکها و نوده ها باید بازرسی شوند تا نشانه از مصابیت دریافت گردد.

یادداشت: قبل از استعمال قارچکش همیشه کتلاک یا ورق رهنما را بخوانید.

۵. دوران حیات

قارچی که باعث ساچمه خورده گی میشود میتواند در فصل استراحت در داخل پندک های مصاب و نوده های زخمی زنده بماند. سپوریکه بالای زخم ها تولید شده برای چندین ماه زنده میماند. آنها به واسطه برخورد قطرات باران و آبیاری منتشر میگردد. سپور های که بالای نوده ها، پندک ها، شگوفه ها و یا برگ های جوان قرار داشته باشد به ۲۴ ساعت رطوبت متواتر ضرورت دارند تا مصابیت را ایجاد کنند. نوده ها و پندک های زردآلو، شلیل و شفتالو در جریان فصل بارانی در هر وقت بین خزان و بهار مصاب شده میتواند. قارچ در درجه حرارت پایین ۲۰ درجه سانتی گراد هم جوانه زده و مصابیت را ایجاد کرده میتواند. سپور ها در اوایل بهار تولید شده، پندک و نوده های زخمی شاید تا دو یا سه سال سپور را تولید کند. سپور های پخش شده توسط باد به قطرات کوچک بالای سطح میوه، برگ و نوده ضرورت دارند تا باعث جوانه زدن و مصابیت شود. ۳۹ الی ۴۴ درجه سانتیگراد حرارت مناسب برای مصابیت حاد است که فقط ۶ ساعت به درجه حرارت متواتر ضرورت دارد، زخم ها در ۲۵ درجه سانتیگراد انکشاف میکنند هر گاه ۲۰ ساعت رطوبت متواتر موجود باشد. مدت دو الی پنج روز را در بر میگیرد که نشانه های نمایان زخم ها بعد از مصابیت دیده شود.

۶. ارزیابی

ارزیابی دقیق که در جمع آوری گذشته صورت گرفته هر گاه ۵۰۰ میوه مصاب یا زخمی موجود باشد در فصل استراحت باید دوپاشی صورت بگیرد. اوضاع موجود در اطراف شگوفه مخصوصاً زردآلو نشان دهنده این است که در وقت گل برای حفظ میوه دوپاشی صورت بگیرد.